

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Unirea

Foie bisericească-politică.**Anul XVIII.****Blaj, 4 Iulie 1908.****Numărul 26.****Invitare de abonament.**

Fiind la jumătatea anului, rugăm pe P. T. Aboneuți, să binevoiască a-și reînnoi abonamentul.

Cei-ce sunt în restanță cu prețul foaiei, atât de pe anul acesta, cât și de pe anii trecuți, sunt rugați, să ni-l trimită fără amânare, căci lipsele sunt arzătoare.

ADMINISTRAȚIUNEA.**La încheierea anului școlar.**

S'au închis iarăși porțile institutelor noastre de învățământ și cei aproape o mie de elevi ocrotiți la adăpostul lor s'au risipit la scumpele voastre părintești, ducând cu sine rodul muncii intelectuale de încă un an de școală.

Au rămas pustii stradele orașelului nostru, pustii au rămas și zidurile pline de zgomot și viață tinerească, și părinții se vor bucura sau se vor întrista singuri de aceasta revărsare de oameni tineri, cari se reîntorc acasă după un an de școală.

Noi, cei rămași aci, ne gândim la viitorul acestor tinere odrasle, cari se reslătesc astăzi în toate părțile. Ne gândim la ostenele, adeseori supra-omenești, ale părinților, la silințele tinerilor elevi — și la viitorul ce li așteaptă.

Și viitorul acesta nu e chiar așa de trandafiriu, privit cu ochii unui observator, de cum ar fi, privit cu ochii unui părinte.

Să remarcăm un lucru: noi trăim încă sub influința vădită a trecutului. Pe atunci carierele cu școală erau rezervate altor neamuri mai fericite de soarte, și când pe urmă s'a deschis și pentru noi drumul spre școlile mai înalte, ne-am năpusit cu toții pe acest drum, cu sete și cu îndârjire, dar fără multă judecată și cumpănire.

Țăranul muncitor și-a îndoit forțele trudite, pentruca să-și poată crește odrasla pe o carieră domnească. Din nenorocire pentru noi, cariera domnească se restingea singur la: popă și dascăl.

Și astăzi, după șasezeci de ani dela acest început, putem constata că, în majoritate covârșitoare, tinerețea noastră se imbulzește tot numai pe aceste cariere.

Ne eră greu să vedem în anii trecuți cum după 10—12 de locuri vacante în seminar, competează 30—40 de absolvenți ai gimnaziului.

Și, probabil, va fi o privesc neasămănat mai dureroasă, când acum, în vederea asigurării congruei, se vor înmulți candidații aceștia.

Numărul advocaților, al medicilor, al inginerilor noștri e foarte minimal în proporție cu inteligența altor naționalități, și e chiar dispărent față de cel al preoților și învățătorimii noastre.

Ce să spunem apoi de clasa mijlocie, de clasa care închiagă masa brațelor muncitoare de aceea a inteligenții? Ce să spunem de clasa meseriașilor noștri?

Am fost martori mai zilele trecute la frumoasele festivități ale meseriașilor din Blaj, am văzut expoziția lor și ne-a cuprins un simțământ de mândrie și de incurajare.

Oâte centre ale noastre se pot mândri însă cu astfel de societăți? Și câte centre se pot mândri cu meseriași, cari au isprăvit măcar 2—3 clase gimnaziale? Puține, fără îndoială.

Noi ca popor nu ne-am putut încă ridica la acel ideal de apăsătoare al muncii, încât să considerăm lucrul în sine, ca un izvor de bunăstare și belșug, indiferent că lucrul e mintea, cu săcurea sau cu brațul.

Pătura de jos, sub influința fatală a trecutului, nizuiește în sus,

în sus cu orice preț, fără să-și dea seamă, că în goana aceasta neîntreruptă spre înălțare, lasă neobservat un teren vast de bunăstare și de muncă tot atât de necesară ca și aceea a forțelor intelectuale. Și nu-și dă apoi seamă nici de împrejurarea, că oare proporționate sunt forțele materiale ale părinților sau acele intelectuale ale odraslelor cu lungă și dificilă carieră a științei. Ori unde în lume, se recere o aptitudine oarecare, pentru a putea începe o carieră; singur pe cariera literelor se cred cu toții îndreptățiți a se imbulzi, cu chemare sau fără chemare, și la caz de neizbândă, vina o poartă, fără îndoială, profesoria.

Credem, că îndeplinim o datorință de publiciști conștiențioși când, punându-ne în fața acestui șivoiu, strigăm cu hotărâre: opriți-vă!

Opriti-vă, părinților, cu nizuința prea de tot mare de a vă crește odraslele numai și numai la școală; opriti-vă, băieți de a vă mai imbulzi, cu orice preț, la porțile acestor înalte școli.

Iată, porțile sunt deschise spre a vă da hrana sufletească trebuitoare; vorba e să vă cunoașteți și voi puterile și să vă știți opri, când puterile nu vă mai ajută.

Veniți cu toții și vă adăpați la izvorul științei; aceia însă, cari vedeți, că părinții vostri nu mai au cu ce să vă susțină și vedeți, de altă parte, că nici puterea voastră de inteligență nu vă mai ajută, opriti-vă la jumătatea drumului și luați-o în altă parte, pe o carieră mai scurtă și mai sigură, unde cunoștințele voastre au să dea mâna cu forța brațelor voastre tinere. Cât de puțini meseriași avem noi, cari să fi isprăvit măcar cele patru clase ale gimnaziului inferior, și cât de mulți au alte neamuri, cari au înțeles mai bine decât noi, că munca este o datorință pentru oricine și că cele câteva clase gimnaziale nu

pot să-i fie decât spre folosul nemijlocit al celui ce le-a isprăvit.

Iar voi cei talentați și dostoynici, cari sperați să nu ingenunchiați sub povara greutății muncii intelectuale, nici să istoviți prea de tot mult ostenețele părinților vostri, treceți înainte cu încredere și Dumnezeu să vă ajute, să reprezentați — mâne — poimâne tot atâtea forțe intelectuale în viața neamului nostru.

Un singur lucru să vă preocupe, o singură țintă să vă călăuzească: gândul de a munci, de a vă validitate forțele.

Trăim în vremea muncii, a celei mai grele munci.

Acel ce nu își cunoaște bine puterile, va rămâne în urma tovarășilor, cu cari n'a fost harnic să se măsoare în luptă.

Imbărbătăm deci cu dragă inimă pe luptătorii dostoynici pe terenul școlii, dar atragem atențiunea celorlalți mai puțini dostoynici, spre altă direcție neasămănat mai potrivită puterilor lor.

Să ne ferim de proletariatul intelectual și să ne aducem aminte, că și pentru viața noastră de aici se potrivesc așa de bine cuvintele Mântuitorului: „In casa Tatălui meu sunt multe lăcașuri“...

Partid moderat românesc. Alarma ce au dat-o foile susținute de guvern și scrise în românește, pe cum și foile ungurești despre un nou partid moderat între români s'au mereu cu vădită tendință de a produce confuzie și de a discredita ținuta celor ce au toată încrederea noastră că vor susține lupta și pe mai departe cu aceeași dragoste de neam cu care au susținut-o părinții noștri. Cu ținta acestei alarme fiecare e în curat și chiar și unele din foile ungurești o privesc cu neîncredere dar pentru aceea sună mereu și a ajuns să spună: „Suntem informați, că Blajul să mișcă și după Blaj să vor mișcă și alte centre. Oamenii independenți cu inimă mare pentru cauza țării și a poporului românesc (?) Sunt pe cale să intre în legături mai intime cu șeful partidului independist, care iarăși e aplicat a da unui astfel de partid, a cărui scop ar fi ridicarea patriei, tot ajutorul posibil.“ (Lumina Nr. 26).

Suntem tare curioși cine sunt informatorii din Blaj și cine e inițiatorul acestui partid moderat aci în Blaj? Credem, că va fi canicula din Iulie.

REVISTE.

Austria. S'a sfârșit și „cazul“ profesorului Wahrmond. A fost strămutat la universitatea germană din Praga. În camera premierul Beck i-a dat o lecție bună lui Wahrmond. Alliance Israélite e supărată rău, și prin gurile sale anunță fel de fel de crize în cabinetul austriac și de demonstrații studentești.

Andrieu Sicynski, asasinul contelui Andrieu Potocki a fost

judecat de tribunalul din Lemberg la moarte prin funie. În vorbirea sa de apărare spune, că e păcătos pentru fapta comisă, dar e nevinovat. La fapta aceasta s'a pregătit de multă vreme, căci l-au durut suferințele poporului Rutean. A declarat, că nu-i pare rău de ce a făcut. — Văduva contelui Potocki a încredințat pe contele Tarnowski, să ceară dela Maiestatea Sa agrățiarea lui Sicynski.

Anglia. Englezii părăsesc tot mai mulți biserica anglicană, și se întorc în sinul bisericii catolice. De 10 ani s'au întors în sinul bisericii catolice în Anglia 447 preoți, 417 parlamentariști, 205 ofițeri, 162 scriitori, 129 juriști, 60 medici, 39 baroni și 27 peeri, afară de aceștia mai multe mii din clasa de mijloc și din cea de jos. În congresul bisericii anglicane ținut în Iunie din anul curent s'a făcut propunerea, ca biserica anglicana să se unească cu cea catolică, și după cum s'a putut observa, majoritatea membrilor e pentru unire. Hotărâre n'au luat, dar s'au înțeles ca unii membrii ai congresului să se pună în tractative cu Curia Romană.

FOIȚĂ.

RUXANDA.

— *Nuvelă originală a «Unirii».* —

(Continuare).

6

— Să vă dea milostelnicul Dumnezeu și Maica Precistă noroc și blagoslovenie, mulți ani fericiți — și s'a ajungeți să vedeți cât mai de curând și fericirea Ruxandei. Să trăiești, jupâne Iancule, să trăiești mamă Smărandă, să trăiești și tu, dragă Ruxandă... nu-ți fă inimă rea de dragul lui Bogdan, — uită-te în ochii mei și nu fi așa de mâniașă pe mine, doar nu ți-am făcut nici un rău.

Apoi vărsând o puțintime de vin de sufletul repausărilor, deșartă pedeplin paharul. Fața lui luă aceeași înfățișare serioasă și urmă cu un glas impunător povestea nesfârșită.

— Tot ce v'a pus în cunoștinți și în legături mai de aproape cu Vodă, este Ruxanda.

— Eu? îl întrebă ea cu sială.

— Da, tu. Ce-i drept, ai început a te îndrăgosti de o vreme încoace de Măria Sa, — asta n'o poți tăgădui nici când. Tu crezi mortăș, că el ține la tine, dar te înșeli Ruxando, te înșeli amar.

— Te-ai ruga să încetezi odată, să nu te mai aud cu vorbele acestea ti vorbi Ruxanda, aruncând peste chipul lui o cruntă căutătură.

— Hm, te cred, urmă Trifăilă surizând mulțumit pe sub mustăți, te cred, că nu-ți vin tocmai la îndemână vorbele mele, — dar ai putea, dragul meu, să zici, că nu-s adevărate? Apoi, Ruxando, cine cunoaște mai bine pe Măria Sa, tu sau eu?

— Chiar de l-ai cunoaște mai bine. ce-i cu asta? Apoi ce-ți pasă, dacă l-am iubit ori nu? asta e treaba mea. Ce te doare pe dumneata, dacă m-a făcut de răs joia dimineața? n-ai să-mi ții nici o socoteală.

Trifăilă se cam îndârji, dar nepăsător și cu inima impietrită povestea, în ciuda Ruxandei, mai departe aceleași întâmplări:

— Tu îl cunoști dela masa mare, din câteva cuvinte de ale lui, din câteva drumuri bătute la curte și din nimica toată ți-ai zălogit inima lui Bogdan.

Ruxanda-l ascultă cu luare aminte, ațintindu-și ochii-n pământ și-l opri din nou din vorbă:

— Dar mă rog, ce grije ai dumniata, să ști, de unde cunosc pe Măria Sa?

— Ia lasă-l, Ruxando, să-și mântue vorba, nu-l tot intrerupe atâta, că nu-i frumos, o mustră puțintel maică-sa.

— Mă crede, Ruxando, eu mi-am petrecut tinerețele cu Vodă, îl cunosc din fir în păr cine-i și cum stă cu Țara. Pe toate

le știu prea bine, căci eu sunt sfetnicul lui, eu pun la cale toate treburile Țării. Apoi cui își descarcă Vodă tot amarul inimei și cu-i descopere cele mai nepătrunse taine dacă nu logofătului Trifăilă?

— Iea mai ieă un păhar de vin, logofete, îl îndemnă jupânul Iancu.

Trifăilă potolindu-și setea, urmă iară:

— De un lucru numai îmi pare rău, și anume că tu, Ruxando, n-ai putut înțelege până acum încă scopurile Ducăi Bogdan. Tu crezi, cum văd eu, prea orbește, cumcă Măria Sa ar fi ținut la tine. Eu unul pot să jur cu mâna pe cruce, că el și-a bătut numai joc de tine, — că te-a desprețuit ca pe-o slugă de rând.

— Auzi dumneata, șoptea bătrâna cu un glas tânguitor, nu cumva a ajuns fata mea de răsul lumii?

— Să nu te miri, Ruxando, că ai fost binevăzută la curte până mai deunăzi, ieă seama, că i-a fost și lui rușine, să te respingă așa deodată.

— Or fi, cum nu, toate cum le zici, murmură ironic Ruxanda dând din cap.

— Adu-ți aminte, de nu crezi, de vorbele pe cari ți le a rostit Măria Sa joia dimineața, curtea întreagă a auzit, că Bogdan te face fățarnică, netrebnică și nerușinată. Îmi eră mai mare mila de tine și de mama Smaranda, îmi eră milă de cinstea ta, că ai căzut prada urgiei negre alui Bogdan. Ști vorba aceea, că urciorul nu merge de multe

CORESPONDINTE.

Sfințirea bisericii din Lunca.

— *Raport special.* —

Inainte de ce ar îngriji de sănătatea Sa I. P. S. Sa Mitropolitul Victor, n'a uitat să facă mângăierea bunilor creștini din Lunca, (tr. Blaj), cărora încă în anul trecut le promise, că le va sfinți biserica. Trebuia să absteie însă dela acest plan, fiindcă se îmbolnăvi chiar în preajma plecării.

Ziua sfințirii se statorni pe Duminică în 21 Iunie n. Escelența Sa plecă din Blaj des de dimineață, însoțit de Rev. canonic Ștefan Pop. De abia ieșit din teritoriul comitatului, fu salutat de ambii pretori din Hususău. În dreptul bisericii din Mănărade, un număr însemnat de credincioși din acel sat, trecând Târnavă, ținură să-și prezinte omagiile lor înaltului prelat prin rostul preotului Ioan Handrea. Puțin mai departe credincioșii din Glogoveț, în frunte cu preotul Ioan Aron, grăbiră și ei să-și ureze îndelungă viață. În dreptul comunei Lunca, erau mulțime de credincioși din Cenade, Țapu și Lodroman, cu preoții lor, cari împreună cu ficiori călăreți ieșiră înaintea înaltului păstor, și-l salutară prin primarul comunal din Lunca. În mijlocul satului unde se ridică o frumoasă poartă verde preoții concelebrați, îmbrăcați în sfințele odăjdii așteptau pe cel vine în numele Domnului și prin graiul protopopului George Bărbat, își talmăciră bucuria ce o simt, văzându-l în mijlocul credincioșilor din Lunca, cari cu atâta dor l-au așteptat. Mai pe urmă la ușa bisericii părintele Ștefan Lita din Lunca îl salută în numele credincioșilor săi.

Pentru toate dovezile acestea de căldă și nefățărîtă dragoste și alipire, Escelența Sa Părintele Mitropolit, eră viu emoționat, ce se vedeă din cuvintele de mulțumită, cu

ori la apă, și iată, că joia trecută s'a spart de-a binele.

— Da, dar Măria Sa eră supărat de dimineața, din mânie numai mi-a zis vorbele acelea, și răspunse Ruxanda.

— Adecă, dacă Măria Sa eră zăpăcit de dimineața, atunci să te faci hulitoare? să te faci de răs înaintea curtenilor? să audă toată lumea, că Măria Sa te-a dat afară din curte? Cum poți crede, Ruxando, că Bogdan te iubeste, când el crede, dupăcum ai auzit chiar însă-ți din gura lui, că tu ești o fată fără rușine, o fățarnică, o hulitoare... și câte și mai câte?

— Dă-l, mă rog, pe apa Sâmbetei cu dragoste cu tot, că m'a făcut zău așa, și pe mine de zăsul lumii, — vorbi bătrâna cu sufletul plin de jale.

Ruxanda eră roșie ca bujorul și tăcea mulcom, ținând privirile spre pământ.

— Ruxando, urmă logofătul, de ți-a făcut Bogdan danie cu frumoase părechi de cercei, n'avu alta de gând, decât să-ți umble zvonul la toată lumea, c'a dat cercei de aur la fetele boierilor... și nu crede, că ți-a dat numai ție cercei ori brățari, o nu!

— Și ce vrei cu toate acestea? îl întrebă Ruxanda hotărât.

(Va urmă.)

cari se grăbi să răspundă tuturor. „Nu știu, ce se admiră mai mult: hărnicia preotului, — a zis I. P. Sfinția Sa, — ori dărnicia oamenilor!“ căci într'adevăr, lucrările, cari s'au săvârșit în aceasta comună mică, într'un timp relativ scurt, fac vrednicile harnicului preot Ștefan Lita.

Ceremonialul consacării a fost săvârșit sub pontificatul Mitropolitului de canonicii Dr. Bunea și Ștefan Pop, protopopul George Bărbat, preotul Ștefan Lita, și de diaconii Iosif Lita, v.-prot. Biei și Iacob Popa, protonotar consist. A cântat prof. Aron Papiu și preotul Nic. Aron. Pe când se făcea încunjurarea bisericii, Ceriul a început a trimite primii picuri, după o secetă îndelungată. După citirea evangheliei Escel. Sa a predicat despre faptele bune în legătură cu jertfele aduse pentru edificarea bisericii. A explicat apoi unele părți mai însemnate din frumosul ceremonial al consacării bisericilor. Vorbirea Escelenței Sale a durat mai mult de o oră. La sfârșit bunul Părinte a împărțit anafora sutelor de credincioși.

Foarte obosit din pricina căldurii și a slujbei lungi, Escelența Sa s'a retras să se odihnească, încredințând pe păr. canonic Bunea să-l reprezinte la masa comună. Aci s'au ținut mai multe vorbiri frumoase, între cari al păr. Bunea adresată țărănilor din Lunca, în care îi laudă pentru vrednicile lor și-i îndeamnă să țină cu tărie la vatra părintească, la ogorul străbun și la limba mamelor lor. Vorbirea aceasta pricepută de toți, a fost călduros aplaudată.

La oarele 5 Escelența Sa, însoțit de canonicul Ștefan Pop, cu care și venise, s'a reîntors acasă. Iar noi am rămas cu amintirea unei frumoase zile și cu admirațiune pentru harnicul și inteligentul preot Ștefan Lita, și treazul și vrednicul său popor din Lunca.

Rap.

Serbările jubilarie din Viena.

Viena 13 Iunie n. 1908.

După Roma Viena, dela Papa la Împăratul!

Sunt foarte fericit a vă mai putea scrie ceva din Viena, după un interval așa lung, decând nu v'am scris nimic. Serbările jubilarie de ieri sunt vrednice de a fi cunoscute și în cele mai depărtate colțuri ale Ardealului; acestea îmi pun condeiul în mână.

Iubitorul de Hristos împăratul și regele nostru apostolic Francisc Iosif I. a ajuns, ceea-ce puținii domnitori ajung aici pe pământ: serbarea jubileului de 60 ani ai domniei sale. Rară etate în viața fiecărui om, d'apoi în o viață istorică, cum a fost a monarhului nostru? Cu atât mai însemnat e și jubileul anului acestuia. Anul întreg e jubileu; fost-au până acum deja o mulțime de serbări ale anului, fi vor încă și de acum înainte: cele mai frumoase, mai impozante cred că sunt — recte au fost — acelea, pe cari mai la vale m'oi încerca să le descriu.

Serbările acestea au fost serbările de omagiu ale publicului mare din împărăție: ale Vienei și ale popoarelor din provincie. Comitetul aranjator deja cu săptămâni înainte s'a pus în lucru, să facă pregătirile zilei mari, 12 Iunie. Cu săptămâni înainte s'au pus pe lucru bărdășii și tâmplarii, pentru a ridica tribunele colosale pe sama publi-

cului. Dela „coloseul rotund“, așa numitul „Rotunde“ până la Praterstern, de acolo peste podul Aspern tot bulevardul „Ring“ eră o scenă amfiteatrală, încunjurat fiind drumul din ambele părți cu tribune colosale. Peste 105 mii de bilete s'au vândut, fiecare bilet cu preț neînchipuit de mare.

În presara zilei și noaptea întregă, orașul întreg eră în mișcare. Publicul se îmbulzea să-și asigure locul de primire. Pe lângă acestea cei cu rol în cortegu, în-deosebit grupurile naționale din provincie, nu mai aveau pace de mulțimea mare. Acestia se aflau adecă pe piața Rotunda, de unde aveă să plece convoiul. În oarele de dimineața eră deja pe străzi îmbulzeala așa de mare, încât a fost nevoie de poliție, care să întrevină pentru restaurarea ordinii. O calfă de meseriaș încă înainte de răsăritul soarelui, s'a urcat pe turnul bisericii sf. Ștefan — o înălțime de 138 metri — și a ridicat un steag puternic, între aplauzele zguduitoare ale publicului. Deloc însă a sosit un polițist, care l-a provocat să se legitimizeze. Vezi bine, a fost eliberat.

Dimineața la 7 oare toate tribunele și toate ferestile căsilor de pe unde mergea convoiul, erau ocupate de mulțimea mare. După planul făcut înainte, atuncea a plecat convoiul dela Rotunda și a luat calea de triumf către Ring. Aceasta a fost cea mai interesantă parte a festivităților jubilarie. Cine a văzut anul trecut cortegiul, care a adus osemintele lui Rákoczi în Pesta, poate zice, că acela a fost „kis Miska“ pe lângă acesta. Convoiul din Viena s'a compus din 3 părți mari. Partea I. a fost istorică, partea II. cetățenească, partea III. etnografică — culturală. În partea I. în forma de 19 grupi istorice, s'au prezentat momentele mai însemnate din istoria familiei Habsburg, de care e legată istoria Austriei. Vedeai acolo reprezentate diferitele epoce istorice, prin cari a trecut familia aceasta, dela primul ei cap, Rudolf de Habsburg până la vremile anilor 1848—9, când și-a început domnia glorioasă actualul împărat. Toate așa de fidel, așa de încântător reproduse! În partea II. cetatea — capitală, Viena „Reichshaupt und Residenzstadt“ și-a prezentat omagiul împăratului său. Partea aceasta a fost constituită prin 20 grupuri după diferitele societăți mai însemnate din oraș, purtând fiecare societate steagul și insigniile sale. În partea III. au fost reprezentate provinciile de coroană, fiecare separat, în pitoreștele costume naționale, între cari și ale românilor din Bucovina.

Măiestății Sale Împăratului și familiei domnitoare i-s'a făcut pavilion separat pe Ring, înaintea Burgului. Acolo a ocupat loc Maiestatea Sa încunjurat de 8 membrii ai casei domnitoare, când a sosit convoiul pe acolo. (În jurul pavilionului împărătesc se aflau lojile reprezentanților puterilor). Eră la oarele 9 și jumătate, când convoiul, în frunte cu organizatorii festivităților, a sosit înaintea Maiestății Sale și a stat în loc. Conte Wilczek, președintele comitetului organizator, în un discurs ales a salutat pe Maiestatea Sa și a dat expresie bucuirei generale, ce stăpânește inimile. Dr. Kloszberg președinte com. aranjator a cerut apoi — asemenea în un discurs frumos — voie dela Maiestatea Sa, să poată defila convoiul înaintea Maiestății Sale. Împăratul a răspuns ambilor în termeni foarte călduroși,

cu deosebire mulțumind comitetului aranjator pentru ostenele. Și s'a dat semn de plecare. Maiestatea Sa stând în picioare în tot decursul defilării, a privit cu multă plăcere și îndestulare diferitele grupe, mai ales cele istorice și cele naționale. Deodată sosește grupul vinezilor. Lueger, bătrânul primar, depune omagiul lor la picioarele Maiestății Sale și când gata cu discursul, poporul erumpe în un „hoch“ zguduitor, iar vorbitorul apasă un signal electric, la care din turnurile tuturor bisericilor din Viena s'a aude vuetul groaznic al clopotelor, care în armonie cu strigătele poporului, slăvește pe bătrânul nostru monarh, întru mulți ani, întru mulți ani...!

Și convoiul a mers mai departe.

Cu mult drag și ca fermecați, am privit diferitele grupe, mai ales cele naționaliste, până s'a gătat convoiul întreg. Acesta s'a reîntors la locul de plecare, la Rotunda. Impresia, ce a făcut-o diferitele naționalități în convoi, va fi neperitoare și mult timp va fi destul, pentru a fi singură în stare a susține idea Austriei unitare, cu cultură și naționalități deosebite, dar cu un gând și o inimă. Mult se scrie în foi despre asta.

Iacă descrierea scurtă a zilei de eiri.

Azi e aici ca după un târg de oraș. Bărdașii iară s'au pus pe lucru, pe dărâ-marea tribunelor. Oaspeții însă nu se duc acasă așa iute, ca dela un târg; umblă prin oraș, la parlament, fac deosebite reprezentații și servesc de curios aspect — înțeleg costumele naționale — publicului din Viena. Peste tot vezi grupuri mici, convoiuri de oameni, imbulzeală, năcaz, nu mai poți merge nici cu „electricul.“ Cea mai bună ispravă o făcurea românilor noștri, cari încununară mormântul reginei Elisaveta în cripta imperială dela Capucineri...

Despre asta veți fi auzit deja.

Raportorul.

De pe la Reghin.

— † Dr. A. Ceușan. — Pictură orientală la reformati. —

În 22 Iunie societatea cea mai aleasă din Reghin a petrecut la mormânt pe Dr. Alesandru Ceușan, mort cu o zi mai înainte. Operațiunea, ce i-s'a făcut în iarnă, n'a putut să-i mântuească viața, pe care cu drag i-o doriam toți. A avut o frumoasă înmormântare, la care a luat parte toată inteligența din loc și jur.

Repauzatul Dr. Alexandru Ceușan s'a distins: prin naturelul său vioiu, neaș românesc, prin dragostea de neam, cultivată intențiv în familia sa, prin spiritul său pacinic, prin care și-a atras dragostea tuturor neamurilor de aici și prin agonisirea unei frumoase averi, lăsate acum familiei sale, prea modeste în totdeauna în raport cu averea posedată. Ștudent distins întotdeauna Alex. Ceușan, fiu de preot unit din Golomba, a dobândit mai multe premii pentru lucrări de ale sale la universitate. A făcut practică medicală întâiu la două clinice.

Din 1882 a trăit apoi în Reghin, ca medic, iubit de toți, fiind medic cercual, comunal, de judecătorie și privat — rând pe rând. —

A făcut asupra tuturor cea mai bună impresie, când corpul medicilor din Reghin nu numai i-a dat cea mai gingașă atenție

colegului bolnav, ci și după moarte l-au ridicat pe brațele lor dela casa mortuară, luându-și la groapă un delicat adio dela dânsul prin Dr. Halwich — bătrân venerabil.

Panegiricul l'a rostit emoționat însuși protopopul gr.-cat.

II.

Un lucru interesant s'a descoperit și mereu se descopere în comuna Fălfălu (Marosfalfalu) de lângă Reghin, locuită de unguri reformati și de mai puțini, dar mai bine situați Români greco-catolici.

Reformatii, geloși de frumoasa biserică a celor o mână de Români, hotăresc a-și face și ei una nouă cu atât mai vărtos, că au cu ce. Dar vresu să folosească și materialul din cea veche, de lângă gârta, condusă din Murăș, pe marginea satului.

Pusă chestia așa, iată doi specialiști dala „Muzeul național“ din Pesta — Nagy Endre și unul al cărui nume mi-a scăpat. Aceștia pe boltitura și părțile bisericii reformate descoper picturi, iar în însași clădirea întreagă, stil din cel mai vechi afirmative dela începutul veacului XIV.

Acum despoierea tâncuelii să urmează cu mare grije și zor, căci e vorba nu numai să se descopere pictura de tot veche — cu grupuri cu „luare de pe cruce“ „Înălțarea la cer“ etc. în stilul bisericilor noastre — ci și să se renoveze apoi toată, păstrându-se biserica respectivă, ca un monument de artă vechie.

Altarul e în forma alor noastre, firește fiind înălțurat fruntarul; biserica are două intrări — după stil din aceeași vreme — una în coastă iar alta obișnuită.

Zidul e din piatră de râu, amestecată cu puține cărămizi.

Ar merită să meargă și din ai noștri vr'un pricepător la Fălfălu. În 3—4 săptămâni încă nu e târziu. Statul promite 20,000 cor. ajutor cu condiția să se clădească nouă biserică pe locul celei vechi, cu păstrarea neatinsă a altarului de acuma. Credincioșii reformati însă vreau lângă drumul țării spre Oșorheiu și Reghin.

a. a.

Academia română.

Concursuri pentru premii pe 1908

A. Premii pentru cărți publicate.

II. Premiile Secțiunii literare.

4. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1909, pentru scrieri de *literatură* sau de *filologie*, cu cuprins moral (în înțelesul, că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii drintre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Decemvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decemvrie 1908.

5. *Premiul Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, pentru o scriere de *literatură* sau de *filologie*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1906 până la 31 Decemvrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decemvrie 1910.

III. Premiile Secțiunii istorice.

6. *Premiul Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1909, pentru o scriere *istorică, economică, juridică sau filozofică*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Decemvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decemvrie 1908.

7. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1910, pentru scrieri *istorice, economice, juridice, filozofice*, de cuprins moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1906 până la 31 Decemvrie 1909.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decemvrie 1909.

8. *Premiul Hagi-Vasile*, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1912, pentru scrieri privitoare la *comerțul român în trecut și în prezent* și publicate în timpul dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Decemvrie 1911.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decemvrie 1911.

IV. Premiile Secțiunii științifice.

9. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din anul 1910, pentru o scriere *cu conținut științific*, în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în genere), care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1907 până la 31 Decemvrie 1909, sau pentru cea mai importantă *invențiune științifică* făcută dela 1 Noemvrie 1907 până la 31 Decemvrie 1909.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decemvrie 1909.

10. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1911, pentru scrieri *cu conținut științific* în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în genere), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1908 până la 31 Decemvrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decemvrie 1910.

* * *

Notă. — Se pun în vederea concurenților următoarele articole din *Regulamentul pentru premiile literare, istorice și științifice*, votat de academiă la 8 Martie 1906:

Art 4. *Operele publicate* vor fi prezentate la concurs de autorii lor în câte 15 exemplare pe lângă o cerere scrisă, în care se va arăta totdeauna aqume premiul la care concurează.

Un autor nu poate prezenta în aceeași scriere la mai multe premii. nici mai multe scrieri la diferite premii.

O scriere prezentată la un premiu nu mai poate fi mutată la altul după trecerea termenului de prezentare (31. Decembrie) fixat în art. 3.

Art. 5. O scriere prezentată într'un an la un premiu și nepremiată poate fi prezentată în anii următori la concursul aceluiaș sau al altui premiu, numai dacă este preînțată în părți esențiale în nouă edițiune, publicată de autor în vială.

Art. 6. Operele publicate de Academie, făcute din inițiativa sau cu ajutorul ei, nu pot fi admise la concursul premiilor. De asemenea nu pot fi admise la concurs opere postume.

Art. 7. La concursul premiilor poate fi admisă nu numai o operă întreagă, ci și parte dintr-o operă, cu condițiune ca această parte să fie completă.

Art. 8. La premiile Năsturel pot fi prezentate scrieri de orice natură; la premiul Eliade-Rădulescu scrieri de literatură, de filologie, de istorie, scrieri economice, juridice, filozofice; la premiul Lazăr scrieri cu conținut științific în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în genere); la premiul Adamachi scrieri cu cuprins moral de orice natură (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei); la premiul Hagi-Vasil scrieri privitoare la comerțul român în trecut și în prezent.

Art. 9. La premiile Năsturel — conform testamentului — pot fi admise numai scrieri în limba română; la premiile Eliade-Rădulescu, Lazăr, Adamachi sunt admise și opere scrise de autori români sau străini într-una din limbile latină, italiană, franceză, germană sau engleză, dacă întreg cuprinsul operei va tracta despre pământul sau neamul românesc, despre istoria, limba sau literatura românească.

Art. 10. Traducerile din limbi străine în limba română pot fi premiate numai dacă sunt făcute de pe opere clasice și prin dificultățile învinse ale unei perfecte traduceri în versuri românești, vor constitui adevărate opere literare ale limbii române, ori — prin anexarea de explicații și note științifice cu totul proprii traducătorului — își vor fi însușit meritele unei lucrări originale în limba română.

Art. 11. Toate lucrările, fie tipărite, fie manuscrise, prezentate la vreunul din premiile Academiei, trebuie să fie scrise cu ortografia Academiei.

Art. 12. Operele publicate anonime sau pseudonime vor putea fi admise la concurs, iar autorii, spre a primi premiile acordate, vor trebui să probeze proprietatea lor.

(Va urmă).

Noutăți.

Hymen. Amicul și colaboratorul nostru Dr. Nicolau Brânzău, anunță cununia sa cu dsoara Emilia Nicoară, ce se va celebra la 13 Iulie n. 1908 în Vulcan. — Călduroase felicitări.

— Victor Barna și Veronica Dan logodiți.

Petreceri. Societatea de lectură a femeilor române din Turda, invită la petrecerea de vară ce o va aranja Duminecă în 12 Iulie n. în sala Hotelului „Elisabeta” în favorul incendiaților din comuna Sind.

— Tinerimea teologică din Sălagiu va aranja la 12 Iulie n. 1908 în orașul Jibou, otelul „Wesselény” petrecere cu dans. Venitul e destinat în favorul bisericii greco-catolice din loc.

— Tinerimea română din Maramurăș aranjează reprezentațiune teatrală cu joc, cu concursul dșei și dlui Zaharie Bărsan, în 13 Iulie n. 1908 în Sigetul-Maramurășului „Grădina morii (Petőfi liget), în farorul bisericei române gr.-cat. din Berbești.

Dare de samă și mulțumită publică. La serbările aranjate de „Societatea meseriașilor din Blaj”, din 14 și 15 Iunie — cu prilejul sfintirii steagului s'au făcut următoarele suprasolviri:

a) *la concert și producțiunea teatrală:* Dr. Iuliu Maniu 4 cor. Dr. A. Chețianu 3 cor. Dr. R. Boilă 5 cor. Dr. A. Bunea 5 cor. Ioan Modran 2 cor. Ionaș din Roșia 2 cor. Ferdinand Kampf 1:50. Ungar Gyula 6 cor. Aurel Trifan 2 cor.

b) *Cu ocazia baterii cuielor la steag:* Escelența Sa Dr. Victor Mihályi, mitropolit 50 cor. Dna Elena Dr. Pop 50 cor. Cornelia Hodosiu 50 cor. Augusta Dr. Szabó 50 cor. Virginia Precup 20 cor. Elena Trifan 30 cor. Dr. A. Bunea Dr. Isidor Marcu, Ștefan Pop, Victor Tordoșan, Eugen Păcurar, Ioan Băilă, Dr. Chețian, Reuniunea meseriașilor din Lugoj. Basiliu Solomon, Iuliana Barna, Vasile Szmigelski, Tipografia Arhidiecezană, Iuliu Bartoc, Reuniunea pompierilor voluntari din Blaj câte 10 cor. Carol Nagy 20 cor. Rosa Solomon, Berta Solomon, Dionisiu Trifan, Simion Moldovan otelier în Năsăud, Simion Băcilă, Nicolau Chicidean, Nicolau Ioanovici câte 5 coroane. Iuliu Bardosy 2 cor. Ioan Ianza, Ana Pepelevici, Arcadie Ienășel, Petru Barițiu Cluj, Emil Negruțiu, Iuliu Pop, Gherla câte 4 cor. Nicolau Baci, Aurel Trifan, Corneliu Gruțița, doamna Ecaterina Oltean, Octavian Măcelar, George Halász, dna Aurelia Ienășel câte 2 cor. Ștefan Oltean 1 cor.

c) *la petrecerea de vară:* Dr. Al. Pop, Aurel Trifan, Păcurar, Roșia, Iustin Nestor, Arcadie Ienășel, Schneider, Barth Jozsef, Schaffendt, Dr. Chețian, V. Săncerăian Cluj, Mircea Ilie, Boier, Iosif Schiller. A. Gaja, Dr. Basiliu Ciura, Ioan Ianza, Nicolau Dalnegru, Dr. Ioan Chirilă, Teodor Onișor, David Radeș, Iacob Popa, Ștefan Nyerges, Valer Suci, Traian German câte 1 cor. T. Mera 30 fileri Dr. Danil Szabó, Augustin Coltor, Dionisie Luca, I. Mureșian, George Rițiu, Oltean. Ana Gyulai, Iuliu Pop, A. C. Domșa, A. Ciura, dna Gergely, Handrea, Dr. Sămpălean, George Muntean Morariu, Ștefan Oltean, Aurelia Barițiu, dsoara Căpușan, Victor Muntean, Filon Oros, Doamna Boncuț câte 2 cor. Emiliu Vlăssa, Vasiliu Chiția Herman Heiskovits, câte 3 cor. Dr. Iuliu Maniu 9 cor. Dr. Romul Boilă 5 cor. N. N. N. N. câte 4 fil.

d) *la expoziție:* Ilustritatea Sa Dr. Vasile Hossu, episcopul Lugojului 19 cor 50 fil. I. M. Moldovan 50 fil. dna Sinberger 9 cor. 50 fil. Dr. A. Bunea 50 fil. Dr. Fireza, Lugoj 50 fil, Vasile Suci 50 fil. Dr. Iuliu Maniu 1:50, Aron Deac 50 fil. Gerge Bărbat prot. 3 cor. 50 fil. Marcu Costea, Săncel 1:80 Dr. A. Chețian, 50 fil., Victor Maior, Săncel 1:50; Dna Amalia Grama 1:50; Dr. Laurențiu Nestor 4:50 Vasile Oltean 2— Schieszl Károly 50 fil., Florian Rusan Alba-Iulia 50 fil., Găal M. Túr, 50 fil., Liviu Bitea, comptabil Teuș, 50 fil. Tath George 3:50, Nemes Gábor, 20 fil., Dr. Oct. Prie, 50 fil. Vizitatorii Teușeni 3:70, Ioan Maior, protopop Aiid 1 cor. Linca Pop Morlaca, 2:50, Ștefan Lita, preot Lunca, 50 fil.

e) *contribuiri benevole:* Escelența Sa Dr. Victor Mihályi 100 cor., I. M. Moldovan, S. P. Mateiu, câte 20 cor., Dr. Aug. Bunea, Dr. I. Marcu, George Bărbat, George Vancea, Vasile Băian, medic Buzeu, George Filip, București, câte 10 cor., Iunie Brüt Hodosiu 30 cor., Ioan Modran preot Poplaca 20 cor., Dr. Daniil Szabó 11 cor., Gavril Pop, Dr. V. Suci, Dr. A. Pop, Dr. A. Pop, Dr. L. Nestor, Dr. O. Prie, David Radeș; Ioan Maior câte 5 coroane; Dr. E. Negruțiu 4 cor., Dr. Vict. Macaveiu, Iacob Popa, Ioan Pănzăan câte 3 cor.; N. Popescu, Ioan German, Victor Muntean, Demetriu Radu, Alexiu Pop, Iunie

Brut Micu, Dr. Ioan Bălan, N. Aron, Iacob Domșa, Adrian Costin, cand. de preot, Nic. Pop, Ioan F. Negruțiu, inginer, Bas. Morariu, preot, Poiana-Aiudului, Nicolae Marcu, preot în Feleiu, Oct. Simtion, Arad, Ranta Bucicescu, jude în penz. Cluj, Florian Rusan, preot, Alba-Iulia, Maxim Blaga, câte 2 cor.; Flaviu Domșa, A. Vodă, I. T. Cr., Dămian E. Domșa, Boca Coman, preot Poplaca; I. Andrea, cand. de preot, Saviton Cornea, cand. de preot, Basiliu Bungărdean, cand. de preot, Ștefan Anghel, cand. de preot, A. Onaciu, jude de curie în Budapesta, Vasile Hossu, jude Cluj, Eliseu Moga, preot, Apahida, Dumitru Metea, preot Ațintiș, câte 1 cor.

Suma intratelor: cor. 2198:75 fil.

Esite: „ 904:05 „

Venit curat: coroane: 1294:70 fil.

Comitetul Societății își ține de plăcută datorință a aduce și pe aceasta cale călduroase mulțumite Dlui Iacob Mureșianu, distinsului profesor de muzică, pentru conducerea și instruirea corului meseriașilor; delegaților Reuniunilor surori din Sibiu, Cluj, Sebeșul-săsăse și Lugoj, pe urmă publicului românesc din Blaj și altor oameni de bine, cari au binevoit a contribui cu obolul lor în favorul meseriașilor nostri. Dumnezeu le răsplătească înmii! Blaj, 30 Iunie, 1908. Pentru Comitet: Gavril Precup, prezident. Augustin Gruțița, secretar.

Posta Redacțiunii.

Dlui Dominic Raț, Sibiu. Am primit scrisoarea DVoastră, pe care însă după ce nu conține pentru lămurirea chestiunii nimic esențial și de interes pentru publicul nostru cetitor, și lipsindu-ne de altă parte și spațiu — regretăm, nu o putem publica.

La spălat sum ca la horă
Fără multă oboseală
Căci săpunul cel bun Schicht
Cruță bani, timp osteneală.

Puterea minunată și intensivă de a curăța a

săpunului Schicht's Hirsch

zace în felul cum e pregătit și în alegerea materialului brut din care se pregătește!

Săpun Schicht Hirsch

cruță mâinile, hainele! Nu produce oboseală și grijă și cruță sănătatea, bani, timp și lucru.
30,000 cor. garanță pentru curățenie.

(21) 1—16

Dureri de plept

dureri de grumazi, ferbințeli și altele trec repede dacă folosim Elsa-Fluidul lui Feller. Duzina de probă 5 cor. franco să-le comandăm dela Eugen V. Feller, Stubica Centrale 82 (cott. Zagrab).

Vili

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

24

Capitlul XVIII.

In vila lui Calpurnius.

„Intru sănătatea ta, Calpurnius,” strigă veselul Sallustus, cu fața roșie de beutură. „Câte păhare trebuie se mai golesc, până când divul imperator se va arăta ochilor nostri și va intra prin porțile de aur dela Bajă?”

Calpurnius răsede de bețivul cel gros; astăzi el avea oaspeți în vila sa dela Bajă, despre carea se povestea, că ar fi aranjată mai bogat și mai cu gust decât cea a împăratului. „Atât de nerăbdător ești?” întrebă el vesel. „Pentru mine el vine încă prea de timpuriu.”

„Vai de mine,” strigă Sallustus în desperare comică. „Tu desprețuești maiestatea împăratului. Fără de Cezar, Bajă este un simplu sat —”

„Pentru ce vă certați?” întrebă frumoasa fică alui Sallustus, Iulia, ieșind dintr-o aleă întunecoasă.

„Mi-a criticat vinul meu cel escelent,” minți Calpurnius.

„Nu, pe Hercules,” strigă Sallustus, ferească-mă zăii. Chiar am făcut un ră-mășag cu Calpurnius: pentru o sută de urcioare din acest nectar divin eu îi testez corpul meu cel delicat, în viață și după —”

Iulia îl întrerupse cu un sămn respingător: „Nu păcătui, dragul meu!”

„Mulțumesc, Sallustus,” zise Calpurnius, „blăstămată ereditate ar fi acesta! Până când trăești ar trebui să-ți înec corpul tău cel gros în vin, iar după moartea ta, să-ți așez urna de cenuse într-o bute de vin.”

„Inșă într'una plină, Calpurnius. Într'una plină!”

Iulia răsede. „E ireparabil, tatăl meu. Dar, spune-mi, Calpurnius, nu vine încă Cezarul?”

„Ce, Iulia, și tu îl dorești?”

„Nu chiar, Calpurnius. Altceva mă năcăjește: curiozitatea!”

„Imi pot închipui. Aștepti cu dor un coif roșu din suita împăratului?”

„Ba nu,” zise fata roșind. „Eu...”

„Ah, așa e,” răsede Calpurnius, ce nebun sum: Coiful cel roșu plutește pe marea nordică!”

„N-ai găcit,” zise Iulia roșind și mai tare, „ce-mi pasă mie de toate coifurile din lume? Eu vreau se gust plăcerea acestui moment, privind tabloul admirabil, carele se întinde la picioarele noastre și carele mă încântă nespun. Calpurnius, casa ta ofere cel mai frumos aspect în acest loc, pe carele Horațiu l-a preferit înaintea tuturor celor alalte locuri ale lumii.”

Domnul casei surise măgulit și pași cu Iulia într-o verandă, de unde se putea vedea

întreagă regiunea cea de o frumuseță răpitoare.

Vila lui Calpurnius era construită pe înălțimea coamei muntelui, carele se întindea către Cumă. Un parc escelent o încunjură.

De către mare venea un aer plăcut. Nu era deci mirare, că întreagă aristocrația romană de abia apucă se scape din stradele fierbinți ale capitalei, pentru a ieși afară la tărâmul mării, unde se aflau o mulțime de scăldători și localuri de petrecere.

Iulia era beată de plăcere, privind la tabloul fermecător, carele se întindea înaintea ei.

Jos în adâncime zăcea golful cel albastru, peste care se arcuia podul lui Nero; pe valurile mării se clătinau nenumărate gondole și barce.

Pe strada cea infinită a portului se îmbulziau, pe lângă romanii cei mândri, o mulțime de străini nobili din toate părțile nemăsuratului imperiu; dame bogat îmbrăcate erau purtate prin strade, pe lectice de purpură, de către sclavi în haine roșii; la treptele portului însă și pe stavile mișună o mulțime de popor simplu, carele, lărmiind și strigând, salută fiecare corabie ce se apropia.

Mai încolo se ridică cel mai luxos oraș balnear din lume, față de care chiar și Gades și Panormus erau numai sate săracicioase.

Palat se întindea lângă palat, vilă lângă vilă, templu lângă templu; din grădinile înverzite se ridicau coloane, hale și teatre. Până afară la muntele Misenum, golful dela Bajă părea ca un oraș nemăsurat de vile, încunjurat de strălucirea fermecătoare a bogăției și a frumuseții.

„Cât de măndru se ridică palatul împăratului,” zise Iulia cu ochi lucitori. „El se pregătește pentru primirea stăpânitorului lumii.”

„Privește numai,” zise Calpurnius, „cum strălucesc celelalte palate! Privește la Surrentum cel frumos și la insulele cele scilpitoare!”

Privirea lor ajunse dincolo la craterul Vezuviului, al cărui nor de fum se vedeă, în azurul cel vânăt, ca un munte de zăpadă.

„Ascultă, Calpurnius,” întrerupse Iulia tăcerea, „această mare, în care se oglindesc palatele cele scilpitoare, este ca un vis dulce de iubire, din carele și-e frică, se te trezești. Totodată trebuie se mă gândesc la împăratul, carele, cum se spune, a fost smâncit cu vehemență din cerul său de amor. Ce știi tu despre asta, Calpurnius?”

„Totul și nimic! Atâta însă e sigur, că Barbă-roșie a iubit ferbinte pe mica Isis — și o iubește încă și astăzi. Era ca nebun când ea a dispărut dintr'odată.”

„Și nu i-s'a mai dat de urmă?”

„Niți decât. Din cauza aceea împăratul era ca turbat. Mai întâi demândă, ca spionii săi să fie zbiciuiți, apoi le pavă spatele cu piere de aur și-i trimise din nou intru căutarea iubitei sale. Inșă ei n'au aflat-o. Atunci el se înclina în apartamentele sale și se boci ca o babă. Era de răs! Inșă, pe Hercule, eu n-ași fi sfătuit pe nimeni, să se înfășoșeze

surâzând înaintea împăratului: acesta l'ar fi sugrumat!”

„Vezi, asta-mi place dela împăratul: i-a părut rău după cea dispărută, fiindcă a iubit-o.”

„Rău îl cunoști pe Barbă-roșie Iulia! O lună de zile a plâns după Isis și zidurile aurite ale palatului său răsuna de suspinele și vaietele sale. După aceea însă el se mângăia în brațele lui Poppăa, pentru pierderea suferită.”

„Se spune că ea din zi în zi devine tot mai frumoasă!”

„Ea este zeiță și demon într-o persoană!”

„Mă chinuiești —”

Calpurnius se aplecă la urechia Iuliei și șopti: „Ea lăcomește după purpură, și-o jur!”

„Și Octavia?” întrebă fata înspăimântată.

Calpurnius mișcă din umeri. „Această femeie e nespun de răbdurie și ea nu-și va da odihnă, până ce purpura cea caldă nu-i va acoperi umerii cei frumoși.”

„Crezi tu, că dela dânsa a venit lovitura contra sârmanei Isis?”

„Ba nu. Chiar atunci ea își trăia luna de miere cu ușuraticul Salvius Otho, în vila cea încântătoare ce se vede colo la tărâm.”

Calpurnius arătă spre o grădină cu tușuri de laur, carea, cu vila sa cea drăguță, zăcea alipită de sinul mării, ca un clenodiu. „Frumoasa Poppăa,” continuă el, „și-a făcut repede drumul: astăzi ea intră ca stăpânitoare în Bajă — deși încă fără de purpură!”

„Și cine a fost, care a făcut se dispară sârmana Isis?”

„Cine alta decât Agrippina! Mama și fiul se urăsc ca tigrul și șerpele.”

„Un neam înfricoșat, Claudienii aceștia” zise Iulia cu sfială. „Dar oare pentru ce a răpit ea fata dela Cezar?”

„Asta n'o știe nimeni cu siguranță. Se spune însă, că Nero ar fi voit se invenineze pe mama-sa; ea însă a dat de veste încă de timpuriu și pentru aceea și-a răzbunat.”

„Grozav! N'a murit inveninat și nobilul Britannicus, fratele împăratului?”

Calpurnius afirmă. „Iulia, vom ajunge încă se vedem lucruri mari. Dar privește, tatăl tău cântă un imn vinului meu.”

Iulia se întoarse. „Zărilor,” strigă ea râzând, „iar zace sub masă; și ține în brațe ultima sticlă plină.”

„Te înșeli: sticla e goală! Pentru că Sallustus nici odată nu adoarme lângă o sticlă plină. Păcat că doarme, și astfel nu poate vedea sosirea împăratului, de care s'a bucurat atât de mult. Dar să-l lăsăm se horcăe!”

Atunci din vale se auziră fanfare de tuba și pe stradă se arătă un convoiu strălucit.

„Ah, iată-i că vin!” strigă Iulia și se aplecă peste balustrada cea de marmoră.

Și ei veniau!

În frunte o ceată de pretoriani, în pancere fulgerătoare, pe cai albi ca zăpada.

Apoi cinci sute de călăreți și alergători cu brantele de aur și cu podoabe de aur pe frunte și pe pept.

După aceea nenumărate trăsuri de călătorie, îmbrăcate cu purpură, trase de șease sau opt cai cu frâne și hamuri de aur: un convoiu escelent!

„Ce bogăție, ce splendoare!” strigă Iulia. „Privește numai la caii cei scumpi cu cergele lor de purpură și cu hamurile de aur: valoarea lor e egală cu cea a unui regat.”

„Dar apoi încă trăsurile cele escelente cu statuetele zăilor din aur și argint: fiecare face cât o moșie!”

„Sunt mai mult ca o mie de trăsuri!” strigă Iulia.

„Cu adevărat: decând Nero se află în cătușile lui Poppăa, el nu călătorește cu mai puțin decât o mie de trăsuri.”

„Nemai auzit!” vorbi Iulia. „Oare și ea se află în convoiu?”

„Se înțelege!” zise Calpurnius și arătă în jos. „Uite, aci vin cele cinci sute de măgărițe ale ei, escelente esemplare mauritane. Mănătorii sunt în haină de lână canusică.”

„Sfântă Isis! răsă Iulia, „ce lipsă are ea de aceste cinci sute de dobitoace?”

„Cum, nu ști? Frumoasa Poppăa se scaldă în toată dimineața o jumătate de ceas în lapte de măgăriță, pentru a conzerva Cezarului prospăteala tinerească a corpului ei ambrozic.”

Iulia privi neîncrezătoare la Calpurnius.

„Este așa, cum ți-am spus, frumoasă Iulie!”

Aceasta clătină din cap și privi iarăși spre vale. „Ei,” zise ea și-și puse mâna deasupra ochilor, „ce-i asta? Potcoavele măgărițelor strălucesc, ca și când ar fi de argint!”

„Nu, nu de argint,” zise Calpurnius îndârjit, „ci de aur! Se ști, că aceste potcoave fac numai suma bagatelă de zece milioane de denari.”

Iuli amuți. Ea privi cu ochi mari după convoiul, carele se rostogolea ca un șerpe sclipitor uriaș peste șesul estins. Potăi mari de câni de vânătoare, conduși de vânători îmbrăcați bogat, și o ceată uriașă de alergători și sclavi încheiau conductul.

„Mi-e milă de nefericita Octavie, carea trebuie să se dea la o parte dinaintea acestei depravate,” zise Iulia după o tăcere îndelungată.

„Ea trăește izolată între pereții sclipitori ai palatului, drăguța, o femeie nefericită!”

„Nici Agrippina nu se află în convoiu: nu văd nicăiri pe Sigambrezii ei cei mândri.”

„Ea este ezilată și trăește în mica ei vilă dela Bauli, ca o vestală căzută. Da, continuă Calpurnius cu seriozitate, „multe s'au schimbat la Curtea și în orașul Cezarilor. Seneca și Burrus de asemenea au picat în disgrăție. Stoicul cel mare își păzește cu grije milioanele sale și cele cinci sute de mese de citrus, iar Burrus — ei, acestuia nu-i pasă de disgrăția împărătească: el e soldat și nu se bate mult după favoare domnească. Se înțelege, că cu pretorianii, cari îl ascultă orbiș, el este deplin stăpân al situațiunei.”

„Asta însă ar putea fi și periculos pentru dânsul: Cezarul este gelos pe ori și

cine, carele ți detrage din favorul poporului și armatei.”

„Așa este, se poate că într'o zi Burrus cel cinstit va fi mort: va muri de sgârciuri în stomac, ca Britannicus. Dar la așa ceva trebuie se fie pregătit ori și cine, carele respiră aer roman. Ce vrei: omul se dedă cu toate!”

„Departa am ajuns în această Romă mândră, dacă nu mai ești sigur de viață.”

„O, va veni încă și mai rău, crede-mă! Se vor simți ghiarale Poppăei! Vai de statul stăpănit de cătră o depravată!”

„Dar ce zice Otho, bărbatul ei legitim?”

„Ce se zică? Sărmanul s'a desvâțat de răs și prin gelozia lui a devenit nesuferit soției sale necredincioase. Atunci împăratul l-a trimis în Lusitania ca guvernator. Poate că în provincia cea depărtată el își va uita de amorul pentru Poppăa — ori va croi planuri de răzbunare.”

„Pentru așa ceva el mi-se pare prea blând și prea ușuratic; poate că își va căută mângâiere în brațele alteia.”

„Nu crede: ura face lupi din miei. Acest Otho, cu privirea infocată, nu mi se pare a fi omul, carele se lasă a i-se răpi numai așa proprietatea sa legală. Se înțelege, că acum nu poate face nimic! Dar cine știe — timpurile se schimbă și-apoi încă după ce....” El se intrerupse repede ca și când s'ar fi temut, că a spus prea multe, apoi adause: „Ah, stai se crepi de mânie, se te îneci în această mocirlă de răutate. O, Romă, cum ai decăzut! Stăpânitorul tău este o măimută răutăcioasă, palatul său este o casă de petrecere, senatorii tăi sunt lași și lingușitori, cari pentru zece sestertii joară, că Roma este un stat gallic și templul lui Iupiter un coteț de porci. Nu, mai mult îți vine să răzi, decât să te mănii, totul seamănă unei comedii, carea va avea un sfârșit foarte serios: pentru că costă capul....”

„Ce zici?” strigă Sallustus trezindu-se.

„Eu sum un porc! Poate că ai dreptate! De altcum însă eu țin cu împăratul: Evoe, evoe: acum se începe o viață veselă în Bajă, cel mai încântător loc al lumii!”

Capitulul XIX.

Pe țărmul de aur dela Bajă.

Prin grădinile lui Nero, așazate pe țărmul dela Bajă, se prăumbla o mulțime de lume, în haine de sârbătoare.

Alături lângă Poppăa pășia împăratul prin aleele întunecoase; el radea și glumea cu femeea cea frumoasă, ca un june infocat.

Tigellinus le eși vesel înainte și deja de departe se închină până la pământ.

„Drăguțul acesta de Agrigentin”, șopti Poppăa cu vocea ei lingușitoare, „nici cu aur nu-l poți plăti! Cât de plăcută a fost eri alergarea cu cămilele cele albe! Divin!”

„Adevărat, scumpa mea!” răsă Nero. „Acest Agrigentin drăguț însă imi despoaie cassa, în cât aceea todeauna e goală.”

„Ah, divule, vrei se devii un zgârcit ca Seneca! Nu: pentru așa ceva tu ești prea mare, prea sublim, pentru că tu ești imperatorul, stăpânitorul lumii! Poruncește, și un torent de aur se revarșă din provincii în capitala ta.”

„Asta o voesc și eu! Afară de aceea aștept ca în zilele procsime se sosască din

Britania o corabie, carea ascunde milioane în burta ei de lemn. Vom duce o viață ca pe Olymp!”

„Așa-mi place se te văd, stăpâne: se fi tot vesel și voios!”

Un pagiu se apropiă de împărat; pe o tavă de aur aducea un pergament sigilat.

„Ce aduci, Furius?” întrebă împăratul.

„O solie din Bauli, divule Cezar! Foarte urgentă!”

Nero își încreți fruntea. „Din Bauli? De acolo niciodată nu mi-a venit ceva bun. Tigellinus, desfă scrisoarea și mi-o cetește.”

„Ah, stăpâne,” șopti Poppăa și se răsămă cu tandreță de umerii lui, „cruță-te cruță-ți sănătatea, viață! Epistolele acestea totdeauna te iritează.”

„Stăpâne”, zise Tigellinus făcând o față supărată, „stăpâne, nu îndrăznesc să-ți comunic, ce conține pergamentul acesta. E prea infam!”

„Încă și asta!” strigă Nero. „Ce scrie iarăși, Augusta cea detronată?”

„O, stăpâne e grozav. Te conjur, pe iubirea, carea o simțesc pentru tine: arde scrisoarea. Dacă o cetești, ți-se perde toată voia de a mai petrece în Bajă.”

„Atunci arde-o,” zise Nero, „și lasă-ne se ne veselim?”

„Stai,” strigă Poppăa cătră Tigellinus, carele voia se țină pergamentul la o torță. „Stăpâne, permite, ca se arunc o privire în scrisoare. Ași dori tare mult, să știu, ce fel de epitete imi mai dă iarăși Augusta. Ah, încântător de tot: „Pisica de mare,” „Reptila veninoasă” „Șerpoaica.” — O, Cezare, mulțumește nobilei tale mame pentru aceste epitete —”

„Pe zăi,” zise Nero perplex și mănios, „asta trebuie să se sfârșească. Orice comunicațiune cu Bauli va fi intreruptă; epistolele vor fi retrimise nedestăcute. Disgrăția mea va ajunge-o....”

„Vină, dulce Sabină,” continuă el întorcându-se cătră aceasta, „vină, scumpă, nu plânge. Ea nu va mai vătămă altul pe frumoasa mea amică, ori —” El strânse pumnul, mănios.

Tigellinus răsă încet. „Spiritul cel mare al Agrippinei,” zise el lin, însă totuși destul de tare, ca să-l poată auzi împăratul, „va stăpâni lumea și va produce incurcături încă și atunci, când ea deja de mult se va afla în imperiul umbrelor.”

Nero se zgâi la favoritul său. „Nu,” zise el încet, „de acolo nu se reîntoarce nici unul.... nici unul....”

Ei pășiră mai departe, încet și tăcând, pe cărările ce deveniau tot mai întunecoase și erau mărginite cu tufișuri dese. Nero mergea ehlar pe marginea cărării.

De odată se auzi un foșnet în tufișuri și un bărbat cu fața negrită, cu pălăria trasă pe ochi, năvăli în cărare. „Ha,” strigă el cu voce răgușită, „în sfârșit te-am aflat, tiranule, înveninătorule, ucigașule!”

Cu acestea el îndreptă un pumnal lucitor spre peptul Cezarului.

Nero se dete îndărăpt, palid de spaimă. „Vai de mine” strigă el tremurând în întreg corpul, „vai de mine mă omoară!”

„Nu, mai curând mor eu,” strigă Tigellinus și se aruncă asupra străinului.

„Înapoi,” sprigă acesta, „n-am treabă cu tine, ci cu Cezarul: el trebuie se moară!”

Nero văzu, cum se luptau cei doi; el încercă se fugă, însă picioarele îi denegară serviciul. Remase locului, înăpenit.

Poppăa strigă după ajutor și căzu pe țelină într'un leșin bine succes, chiar când Tigellinus smulse pumnalul din mâna adversatului său. Acesta scoase o injură și dispărură în tufiș.

„Asta-i fidelitate!“ strigă Nero suspinând și se aruncă în brațele mântuitorului său. Din toate părțile alergară servitori cu torțe, spre a aduce ajutor domnului lorf.

„Tigellinus, scumpul meu, astăzi mi-ai scăpat viața.“ suspină împăratul. „De azi încolo tu ești cel mai de aproape al inimei mele!“

„Îți mulțumesc, Cezare, răspunse acesta. „Ah, cât de bucuros ași fi murit pentru tine. Dar lasă-mă ca să mă îngrijesc și de aci înainte pentru persoana ta sfântită: lasă-mă se alerg, ca se prind pe ucigaș.“

Făcând sămnn sclavilor și gardiștilor, grăbi cu ei în tufișurile cele dese.

„Duceți-mă în palat,“ strigă Nero cu frică. „Grăbiți-vă, grăbiți-vă, îmi pierd simțirile!“

Sclavii îi încunjurară și-l conduseră, pe când el suspină încontinuu, ca și când ar fi voit să-l părăsească viața.

Furius, pajul, se apropie. „Divule imperator, vorbi el, „am aflat pumnalul acesta. Să-l fi scăpat cumva ucigașul?“

„Păstrează-l bine, Furius,“ zise Nero, „ți-l voiu cântări cu aur. Dar, opriți-vă — unde este Sabina? Unde-i?“

„Stăpâne, Atotputernice: ea e încă tot leșinată.“

„Sărmana!“ suspină Nero. „Duceți-o cu grije în apartamentul ei de dormit. Puneți posturi duple în jurul palatului.“

Când conductul sosi lângă palat, Poppăa suspină și deschise ochii. „Unde sum?“ întrebă ea cu ochii holbați. „Unde-i Nero, pe care au vrut să-l omoare?“

(Va urma).

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor respnz.: Augustin Gruția.

Circulația trenurilor

prin gara Blaj—Kükülöszög — valabilă din
1 Iunie n. 1908.

câtră Teuș pleacă:	personal	12:53
	mixt	7:02
	acelerat	7:35
dela Teuș sosește:	acelerat	2:52
	personal	1:53
	acelerat	10:18
câtră Prajă pleacă:	personal	8:09
	acelerat	5:40
	personal	9:00
dela Prajă sosește:	personal	12:39
	acelerat	12:22
	mixt	3:58
câtră Prajă pleacă:	personal	2:08
	acelerat	9:05
	mixt	3:02
dela Prajă sosește:	personal	9:11
	mixt	2:43
	personal	12:38
	mixt	6:48

trenurile personale circulează numai luni, mercuri și sâmbătă până la D. Șan-Martin, — în Iulie și August zilnic până la Prajă.

Cel ce dorește să aibă
RACHIE

— ieftină, —

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul

Radovan Popovits, în Ujvidék,

— CARTEA —

din care poate învăța cum să facă toate rachiurile și cum să manipuleze vinurile.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

(12) 10—10

„Sădirea și cultivarea viei“

de

Nicolae Pop.

Prețul: 2 coroane + 20 fileri porto.

Se poate procura dela Librăria seminarială din Blaj—Balázsfalva.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

(27) 43—52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(28) 43—52

intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nătrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termin fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 95,816.412 coroane.

capitale asigurate asupra vieții: 9,882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea mare pe cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.